

Quickscan flora en fauna

Sieverdinkweg 11, Kotten

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:
Familie Weener
Lochemseweg 2
7231 PD Warnsveld

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 200327
Datum: 13-10-2022
Projectleider: B. Pegge
Opgesteld: M. Hoofd
Gecontroleerd: T. Asbreuk
Status: Definitief
Versie: 1

© 2022 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Bescherming van soorten	11
3.3	Bescherming van gebieden.....	11
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	12
3.5	Gelders Natuurnetwerk	13
4	Methode.....	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Bureauonderzoek	15
4.3	Terreinbezoek.....	15
5	Beschermde soorten	16
5.1	Inleiding	16
5.2	Planten.....	16
5.3	Zoogdieren.....	16
5.3.1	Vleermuizen	16
5.3.2	Overige zoogdieren.....	19
5.4	Vogels	20
5.5	Reptielen.....	22
5.6	Amfibieën	22
5.7	Vissen.....	23
5.8	Ongewervelden	23
6	Conclusie	24
6.1	Beschermde soorten.....	24
6.1.1	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	24
6.1.2	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	25
6.1.3	Algemene zorgplicht	25
6.2	Bescherming gebieden	25
6.3	Bescherming houtopstanden	25
6.4	Gelders Natuurnetwerk	26
6.5	Geldigheid rapportage.....	26

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving..... 28

1 Inleiding

De familie Weener is voornemens om het erf aan de Sieverdinkweg 11 in Kotten te herontwikkelen.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

De stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft het erf aan de Sieverdinkweg 11 in Kotten, gemeente Winterswijk (provincie Gelderland) (Afbeelding 1, 2 en 3). Het erf grenst aan zuidzijde aan de Sieverdinkweg en de Kuipersweg. Ten oosten ligt een natuurgebied, ten noorden agrarische gronden (grasland) en ten westen een naburig erf. Het erf is momenteel onbewoond.

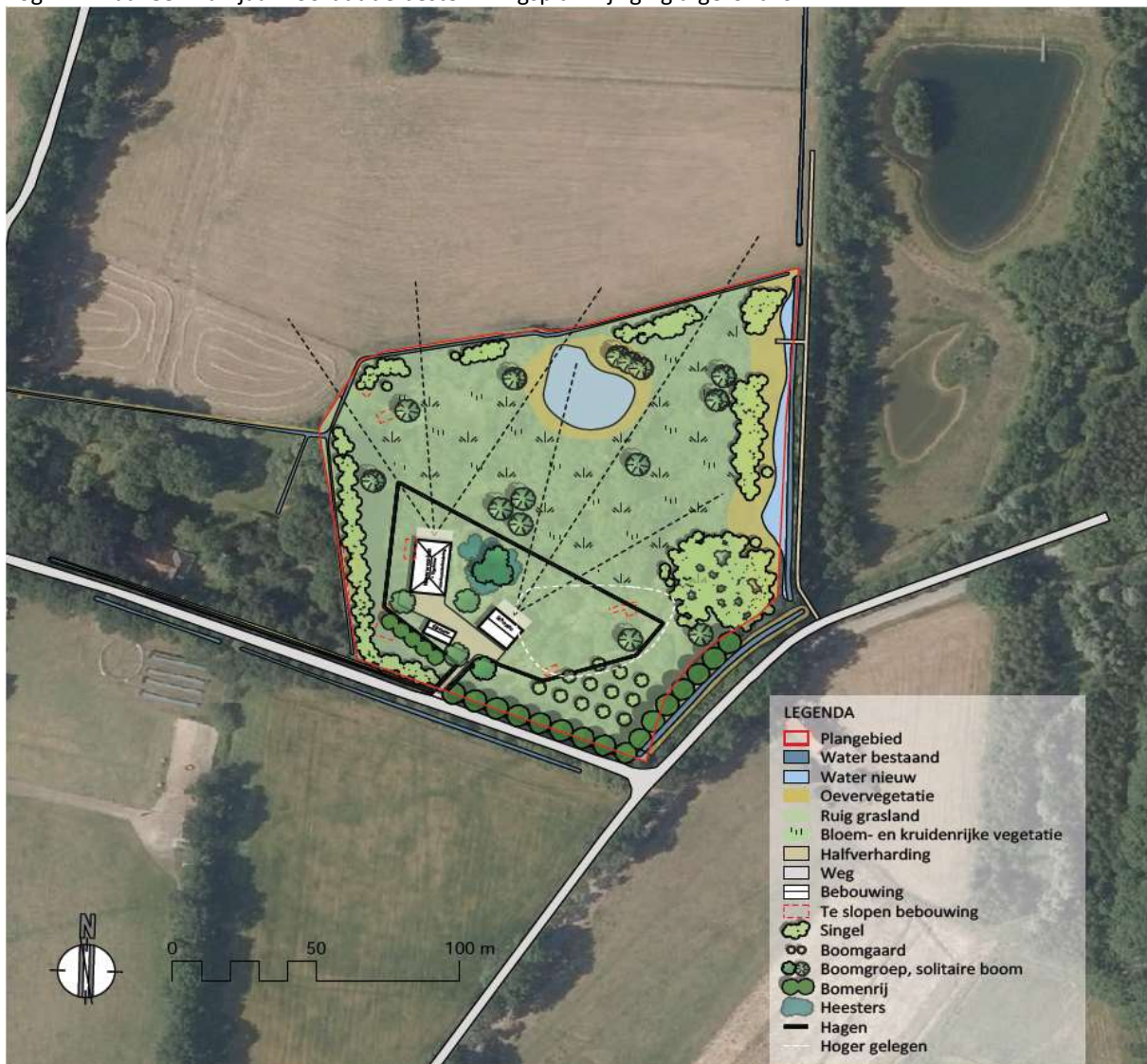
Het erf aan de Sieverdinkweg 11 bestaat uit een circa 15 schuren, waaronder de schöppe en diverse andere schuurtjes en afdakjes, waarvan de meeste in slechte staat zijn (geen dak, kapotte ramen, etc.). Verder zijn de fundamenteën van de in de jaren '80 gesloopte boerderij nog zichtbaar en is er een boomgaard. Delen van het erf zijn overgroeid door bramen. Langs de randen van het erf staan voornamelijk coniferen en sparren. Er zijn diverse kleine waterelementen op het erf aanwezig, zoals een voormalige put. Verlichting op het erf is zeer beperkt, omdat het niet bewoond is en er geen lampen op het terrein staan. Ook vanuit de omgeving komt weinig licht, omdat het erf in het buitengebied ligt en door opgaande beplanting is omsloten.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De familie Weener is voornemens om het erf te herinrichten op de volgende wijze:

- De schöppe wordt in ere hersteld, toekomstbestendig gemaakt en krijgt een woonfunctie.
- Op de locatie van het voormalige woonhuis komt een nieuw woonhuis.
- Exoten worden verwijderd.
- Het erf wordt opnieuw ingericht door aanplant van nieuwe bomen, toepassen van kruidenrijk grasland en inpassen van inheemse bes- en bloesemdragende heesters.
- Nieuw te bouwen gebouwen worden natuurinclusief gebouwd.
- Aan de oostkant van het erf wordt een natuurvriendelijke oever aangelegd.
- Aan de noordzijde wordt een poel gegraven.

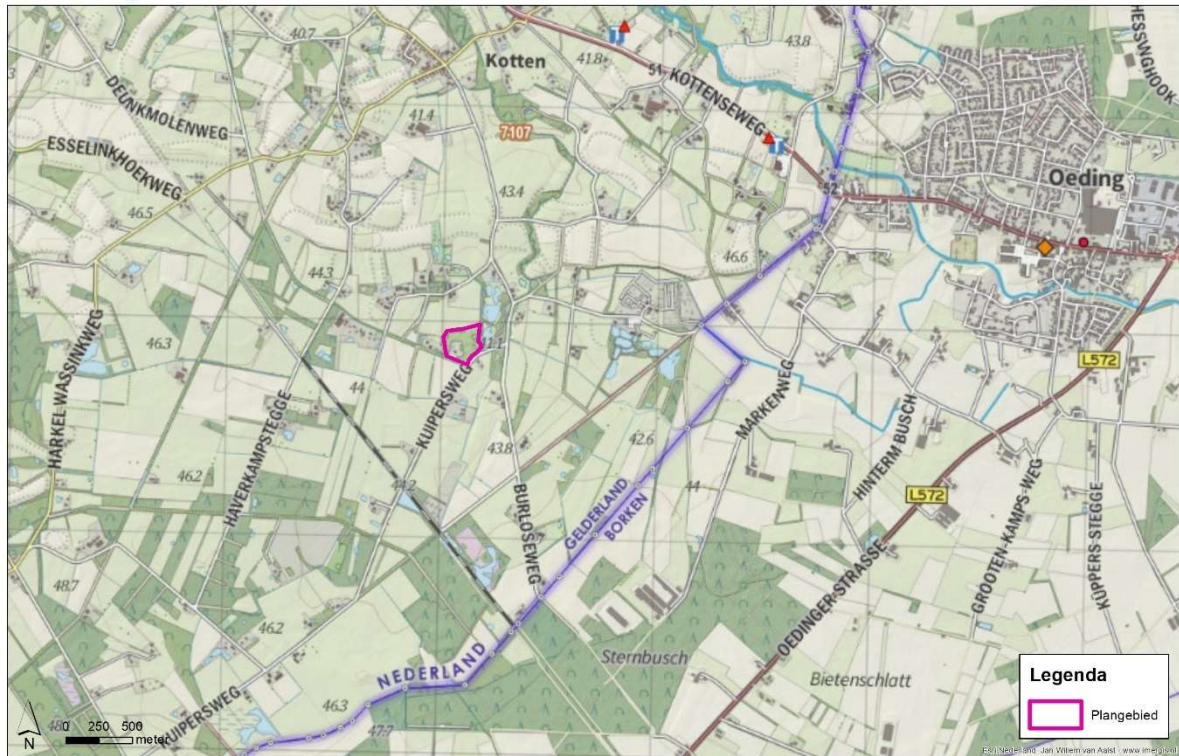
De werkzaamheden staan gepland na afronding van de bestemmingsplanwijziging. Naar verwachting duurt het nog minimaal een half jaar voordat de bestemmingsplanwijziging afgerond is.

Afbeelding 4 toont het schetsontwerp van de voorgenomen ontwikkeling.

Sieverdinkweg 11, Kotten

erfontwikkeling

Afbeelding 1. Ligging plangebied, in het zuiden van het buurtschap Kotten (ESRI, 2022).

Sieverdinkweg 11, Kotten

erfontwikkeling

Afbeelding 2. Luchtfoto van het plangebied (ESRI, 2022).

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 25 februari 2022. Boven het aanzicht vanaf de Sieverdinkweg en de Kuipersweg. Daaronder twee schuren (links de schöppe). Daaronder de fundering van de voormalige boerderij en een voormalige put die waterhoudend is en met grote lisdodde begroeid is. Linksonder een deel van de boomgaard met daarnaast een overkapping. Rechts onder het nest op de erfgrans aan de zijde van de Kuipersweg.

Afbeelding 4. Schetsontwerp van de voorgenomen ontwikkeling (Eelerwoude, 2021).

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

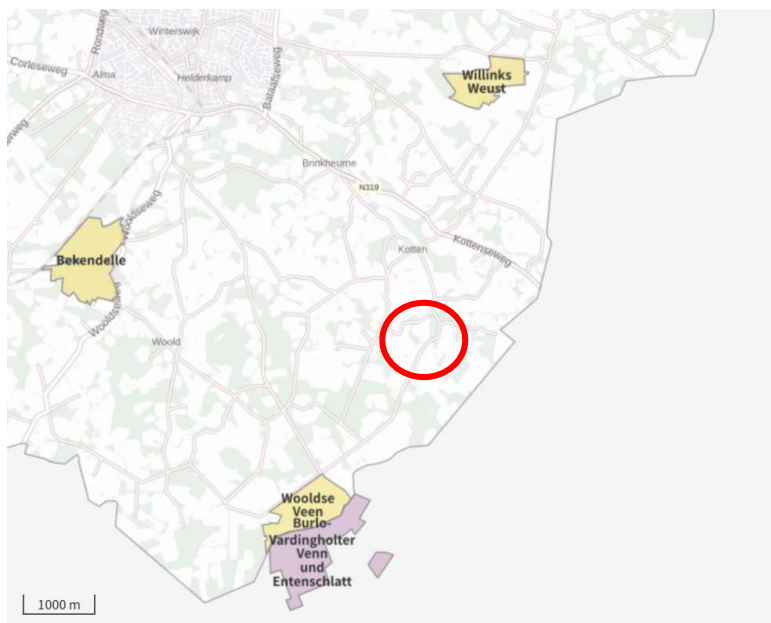
Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 2,5 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied; het Wooldse Veen. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn alle tijdelijke werkzaamheden (bijvoorbeeld sloop-, renovatie- en bouwwerkzaamheden) vergunningsvrij en hoeft hier geen stikstofberekening voor te worden opgesteld. Permanente veranderingen (bijvoorbeeld door gewijzigde stikstofuitstoot door bewoning) zijn niet vergunningsvrij. Het aantal verkeersbewegingen en de uitstoot voortkomend uit bewoning zal licht toenemen, er wordt niet verwacht dat dit significante effecten zal hebben op Natura2000-gebieden in de omgeving. Een stikstofberekening wordt niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 4. Ligging plangebied ten opzichte van het Natura2000-gebieden (AERIUS calculator, 2022).

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben.

Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied bomen gekapt. Het betreft een deel van de fruitbomenopstand en daarnaast vooral coniferen en sparren op de erfgrens. Het plangebied valt buiten de begrenzing van de bebouwde kom zoals deze is vastgesteld voor de Wet natuurbescherming (Gemeente Winterswijk, 2019). Dit betekent dat kap van bomen getoetst moet worden aan de Wet natuurbescherming. De te kappen bomen betreffen bomen "houtopstanden op erven of in tuinen". Een kapmelding in het kader van de Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk. Het kan wel zijn dat voor de kap gemeentelijke regels gelden. Dit behoort niet tot deze toetsing. Voor meer informatie daarover kunt u contact opnemen met uw gemeente.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN

liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan en het plangebied ligt deels binnen het GNN. Er vinden echter geen wijzigingen plaats aan het gedeelte dan onder het GNN valt. De ontwikkeling heeft dan ook geen negatieve effecten op het GNN. Een uitgebreide toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet nodig.

Afbeelding 5. Links de begrenzing van het GNN en de GO (Provincie Gelderland, 2022). Rechts de begrenzing van het plangebied met de kadastrale grenzen, waarbij in het paarse ovaal bij benadering is aangegeven welk deel van het plangebied onderdeel uitmaakt van het Gelders Natuurnetwerk.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) (NDFF, 2022a);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door M. Hoofd uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 25 februari bij 6°C, half bewolkt weer met zo nu en dan regen en windkracht 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Gelet op dat het aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied (een verwilderd erf) is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van de aanwezige biotoop en groeiplaatsomstandigheden ook niet verwacht, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor flora niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en mogelijk ook watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootvoervleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

De schöppe en enkele ander gebouwen zijn door de aanwezigheid van onder andere daklijsten en gevelbetimmering in potentie geschikt als verblijfplaats van vleermuizen. Ook in de te kappen bomen kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in holtes of achter loshangende schors.

Foerageergebieden

Het plangebied is zeer geschikt als foerageergebied. Er staat veel beplanting waar insecten op af komen. Insecten zijn de voedselbron van vleermuizen. Bovendien is er door het halfopen landschap zeer geschikt leefgebied voor veel soorten aanwezig. De meeste soorten foerageren namelijk langs beplanting (niet in de beplanting). Het plangebied ligt in het buitengebied van Winterswijk, met in de omgeving diverse groene erven, landschapselementen en natuurgebieden. Het plangebied vormt daarom geen essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

Het plangebied kan gebruikt worden als vliegroute, maar het vormt geen essentieel (onmisbaar) onderdeel van een vliegroute. Zowel langs de Sieverdinkweg als langs de Kuipersweg staan namelijk (buiten het plangebied) laanbomen die behouden blijven en als (onderdeel van een) vliegroute kunnen dienen. Bovendien blijft het plangebied ook in de nieuwe situatie geschikt om langsheen te vliegen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

In de gebouwen en de te kappen bomen zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk om aan te tonen of uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft als verblijfplaats.

Foerageergebieden

Het plangebied vormt door de ligging in groene omgeving geen essentieel foerageergebied. Nader onderzoek naar foerageergebieden van vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Vliegroutes

Het plangebied kan gebruikt worden als vliegroute, maar het betreft geen essentiële vliegroute doordat langs de Sieverdinkweg en de Kuipersweg laanbeplanting aanwezig is die deze functie zou kunnen overnemen. Het plangebied zelf blijft echter ook geschikt als onderdeel van een vliegroute. Er worden door de ontwikkeling

daarom geen negatieve effecten op vliegroutes verwacht. Nader onderzoek daarnaar is daarom niet noodzakelijk.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Verlichting

In de huidige situatie is zeer weinig verlichting aanwezig. In de nieuwe situatie zal de verlichting toenemen. Geadviseerd wordt om bij het plaatsen van verlichting rekening te houden met vleermuizen en andere nachtactieve soorten. In het 'kader – verlichting' (onderaan deze pagina) zijn deze adviezen beschreven.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk. Tevens wordt geadviseerd om bij het aanbrengen van verlichting rekening te houden met vleermuizen en andere nachtactieve soorten (zie "kader – verlichting" hieronder).

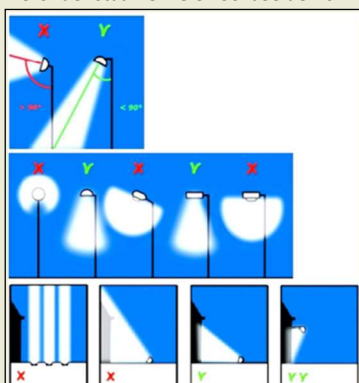
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van de aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn, vos, egel en diverse algemene muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied en als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten die in het plangebied kunnen worden verwacht zijn steenmarter, kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), eekhoorn, grote bosmuis en das.

Steenmarter

Van steenmarter zijn uitwerpselen en enkele vermoedelijke prooiresten (enkele eischalen) aangetroffen in de schöppe. Het is duidelijk dat de schöppe is gebruikt als rustplaats. Er waren geen verse sporen aanwezig (alle keutels waren wit uitgekleurd). Doordat het een beperkt aantal (oude) keutels betreft, verder weinig prooiresten aanwezig zijn en geen sporen zijn gevonden van een nest wordt de schöppe niet als vaste rust- of verblijfplaats aangemerkt. De rest van het erf is ook onderzocht op verblijfplaatsen van steenmarter, deze zijn niet vastgesteld, maar kunnen ook niet worden uitgesloten. Het erf kan naast een verblijfplaats ook een onderdeel vormen van het foerageergebied. Steenmarter hebben echter grote territoria, waardoor het erf geen essentieel onderdeel zal zijn.

Kleine marterachtigen

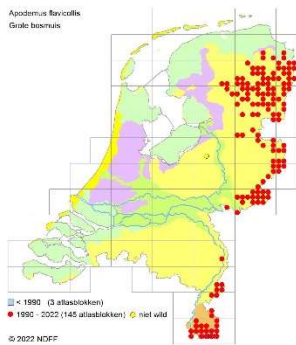
Van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) kunnen verblijfplaatsen en foerageergebied aanwezig zijn. Vaak worden holen van andere dieren (muizen, mollen, konijnen, etc.), verlaten schuurtjes of takkenhopen gebruikt als verblijfplaats. Deze kunnen binnen het plangebied aanwezig zijn. Teven kan het plangebied een functie hebben als foerageergebied. Dit kan een essentiële functie zijn. De minimale oppervlakte van het territorium van een wezel is 1 ha, van hermelijn is 4 ha en van bunzing 8 ha (Zoogdiervereniging, 2022a, b en c) en het plangebied is circa 2 ha. Dat betekent dat het plangebied in potentie een heel territorium of een aanzienlijk deel van een territorium kan beslaan.

Eekhoorn

Met name in de coniferen kunnen verblijfplaatsen van eekhoorn aanwezig zijn. Doordat deze bomen jaarrond groen zijn (ze verliezen hun bladeren niet) kon tijdens het veldbezoek onvoldoende beoordeeld worden of nesten wel of niet aanwezig waren. Enkele meters buiten het plangebied is in een boom op het naburige erf een eekhoornnest vastgesteld. In een conifeer aan de zijde van de Kuipersweg is ook een nest vastgesteld, er kon niet beoordeeld worden of dit een eekhoornnest betreft of niet. Verder kan het plangebied een onderdeel vormen van het foerageergebied van de eekhoorn.

Grote bosmuis

Het plangebied valt binnen het verspreidingsgebied van de grote bosmuis. Dit is een soort die in Oost-Nederland van Groningen tot Zuid-Limburg voorkomt (Afbeelding 6). “De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen” (Zoogdiervereniging, 2022d). Het plangebied vormt geschikt biotoop voor deze soort.

Afbeelding 6. Verspreidingskaart grote bosmuis (NDFF, 2022).

Das

Dassen komen in de omgeving van Winterswijk voor. Er zijn geen sporen van das (burchten, vluchtpijpen, snuitputjes, latrines e.d.) gevonden tijdens het veldbezoek. Mogelijk wordt het plangebied in de periode dat er veel valfruit ligt gebruikt door das als foerageergebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn en grote bosmuis geldt dat mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn op het erf en dat die verblijfplaatsen bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk worden vernield. Daarnaast kan voor bunzing, hermelijn, wezel, grote bosmuis en eekhoorn essentieel leefgebied aanwezig zijn. In de nieuwe situatie zal voor al deze soorten weer geschikt leefgebied aanwezig zijn, desondanks is het niet toegestaan om zonder ontheffing verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aan te tasten. Nader onderzoek en/of het toepassen van de leefgebieden benadering en/of direct ontheffing aanvragen is noodzakelijk. We adviseren om hierover in overleg te gaan met de provincie Gelderland. Het plangebied is potentieel foerageergebied voor de das, in de toekomst kan de das nog steeds foerageren op het erf, onder andere op het grasland en bij de fruitboomgaard. Voor de das wordt daarom geen nader onderzoek noodzakelijk geacht.

Conclusie: nader onderzoek en/of toepassing van de leefgebiedenbenadering en/of direct ontheffing aanvragen is nodig voor steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, grote bosmuis, eekhoorn. Geadviseerd wordt om de werkwijze af te stemmen met de provincie Gelderland.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is één nest aangetroffen dat in gebruik kan zijn door een soort met jaarrond beschermde nesten (mogelijk sperwer, boomvalk of ransuil). Het nest bevindt zich in een boom op de erfrens aan de zijde van de Kuipersweg. Daarnaast kunnen de coniferen in de winter door ransuil worden gebruikt als roestplaats, ook kunnen hierin potentiële nesten aanwezig zijn. Daarnaast kunnen verblijfplaatsen van steenuil, kerkuil en huismus niet worden uitgesloten. De soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen, maar steenuil en kerkuil kunnen verblijfplaatsen hebben in houtopslag onder de afdaken. Huismus kan verblijfplaatsen hebben onder de pannendaken. Afhankelijk van de soort kan de rest van het plangebied een belangrijke functie hebben als essentieel leefgebied en/of als essentieel foeragegebied.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Tijdens het veldbezoek zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als boomklever, boomkruiper, ekster, groene specht, grote bonte specht, kleine bonte specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, merel, roodborst, winterkoning en staartmees.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van sperwer, boomvalk, steenuil, kerkuil, ransuil en huismus kunnen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid of afwezigheid daarvan vast te stellen. Winterswijk heeft een actieve uilenwerkgroep. Geadviseerd wordt om bij hen te informeren welke data zij beschikbaar hebben over het erf en de directe omgeving. Op basis daarvan kan bepaald worden óf en hoeveel nader onderzoek nodig is voor steenuil, kerkuil en ransuil.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van

---

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van sperwer, boomvalk, steenuil, kerkuil, ransuil en huismus is noodzakelijk. Geadviseerd wordt om bij de lokale uilenwerkgroep te informeren welke data zij beschikbaar hebben over het erf en de directe omgeving voor wat betreft kerkuil, steenuil en ransuil. Op basis daarvan kan bepaald worden óf en hoeveel nader onderzoek nodig is deze drie soorten. Daarnaast dient bij de werkzaamheden rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Levendbarende hagedis en hazelworm kom in de omgeving ten zuidwesten van Winterswijk verspreid voor. Voor deze twee soorten is in het plangebied ook geschikt biotoop aanwezig.

Gladde slang komt voor in het Wooldse Veen op 2,5 km afstand van het plangebied. Zandhagedis kom ook op een aantal specifieke plekken voor, op ruime afstand van het plangebied. In het plangebied is voor de gladde slang en de zandhagedis geen geschikt biotoop aanwezig.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop en verspreidingsgegevens kunnen levendbarende hagedis en hazelworm in het plangebied worden verwacht. Door de ontwikkeling kunnen verblijfplaatsen verloren gaan en dieren worden verstoord. Nader onderzoek is nodig om uit te sluiten dan wel aan te tonen dat deze soorten in het plangebied voorkomen.

Conclusie: nader onderzoek naar levendbarende hagedis en hazelworm is noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als water- en landbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van kamsalamander is mogelijk voortplantingswater en/of landhabitat aanwezig. De soort komt ten zuidwesten van Winterswijk verspreid voor. Voor poelkikker is potentieel landbiotoop aanwezig. Overige amfibieën worden niet verwacht. Waarnemingen van alpenwatersalamander blijven beperkt tot het Wooldse Veen en ten zuidwesten daarvan. Waarnemingen van boomkikker ontbreken in deze regio in geheel. Heikikker wordt op basis van biotoop niet in het plangebied verwacht.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van kamsalamander en poelkikker is mogelijk voortplantingswater en/of landhabitat aanwezig. Nader onderzoek naar kamsalamander en poelkikker is noodzakelijk. De aanwezigheid van andere soorten amfibieën wordt op basis van verspreidingsgegevens en biotoop uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek naar kamsalamander en poelkikker is noodzakelijk.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn wel enkele geïsoleerde waterhoudende elementen aanwezig. Vermoedelijk valt een deel daarvan jaarlijks droog. Het betreft mede door de isolatie en afwezigheid van stroming geen geschikt biotoop voor beschermde vissoorten.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen worden in het plangebied niet verwacht. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Waardplanten van beschermde vlinders, zoals iep, zoete kers, kamperfoelie en boswilg zijn tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vaststaat dat deze planten soorten niet in grote mate aanwezig zijn, maar dat het hooguit één of enkele individuen betreft. Er worden dan ook geen negatieve effecten op iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder verwacht.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen waardplanten van beschermde vlindersoorten vastgesteld, maar doordat de quickscan in de winter is uitgevoerd was dit lastig te beoordelen. Geadviseerd wordt om eventuele waardplanten van beschermde vlinders te behouden en op te nemen in het ontwerp. Het betreft iep, zoete kers, kamperfoelie en boswilg.

Conclusie: eventuele waardplanten van beschermde vlindersoorten dienen behouden te blijven en opgenomen te worden in de ontwerptekeningen.

6 Conclusie

6.1 Beschermden soorten

6.1.1 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden. Het betreft een groot aantal soorten, waarvoor de onderzoeken niet altijd gecombineerd uitgevoerd kunnen worden. Geadviseerd wordt om contact op te nemen met de provincie Gelderland om af te mogen wijken van de onderzoeksprotocollen en om af te stemmen op welke wijze de onderzoeken worden uitgevoerd. Mogelijk mag voor enkele soorten ook zonder nader onderzoek een ontheffing worden aangevraagd.

Tabel 1: Overzicht van soorten waarvoor nader onderzoek en/of een ontheffing nodig is.

Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Nader onderzoek nodig?	Ontheffing nodig?
Vleermuizen	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Steenmarter	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Bunzing, hermelijn, wezel	Potentiële verblijfplaatsen en essentieel leefgebied	Vernielen van verblijfplaatsen	Mogelijk*	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten**
Eekhoorn	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen	Mogelijk*	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten**
Grote bosmuis	Potentiële verblijfplaatsen	Vernielen van verblijfplaatsen	Mogelijk*	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten**
Sperwer/boomvalk/ steenuil/kerkuil/ransuil/huismus	Potentiële verblijfplaatsen en essentieel leefgebied	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja***	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Levendbarende hagedis/hazelworm	Potentiële verblijfplaatsen en essentieel leefgebied	Vernielen van verblijfplaatsen	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Kamsalamander/Poelkikker	Potentiële verblijfplaatsen en essentieel leefgebied	Vernielen van verblijfplaatsen en verstoren van dieren	Ja	Afhankelijk van de onderzoeksresultaten
Iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder	Essentieel leefgebied	Vernielen van verblijfplaatsen	Nee	Waardplanten behouden

* Geadviseerd wordt om met de provincie Gelderland af te stemmen welke onderzoeksmethode wordt gebruikt (cameravallenonderzoek of leefgebiedenbenadering) of dat direct ontheffing wordt aangevraagd.

** Indien de leefgebiedenbenadering wordt toegepast is waarschijnlijk een ontheffing noodzakelijk.

*** Voorafgaand aan het onderzoek contact opnemen met lokale uilenwerkgroep en hun informatie meenemen bij het bepalen van de onderzoeksinspanning.

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

6.1.2 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als vos, ree, haas, en kleine watersalamander. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Amfibieën

In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om de werkzaamheden aan de waterhoudende elementen uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening voor de effecten van de permanente veranderingen is noodzakelijk.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied bomen gekapt. Het betreft een deel van de fruitbomenopstand en daarnaast vooral coniferen en sparren op de erfgrens. Het plangebied valt buiten de begrenzing van de bebouwde kom zoals deze is vastgesteld voor de Wet natuurbescherming (Gemeente Winterswijk, 2019). Dit betekent dat kap van bomen getoetst moet worden aan de Wet natuurbescherming. De te kappen bomen betreffen bomen “houtopstanden op erven of in tuinen”. Een kapmelding in het kader van de Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk. Het kan wel zijn dat voor de kap gemeentelijke regels gelden. Dit behoort niet tot deze toetsing. Voor meer informatie daarover kunt u contact opnemen met uw gemeente.

---

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.4 Gelders Natuurnetwerk

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan en het plangebied ligt deels binnen het GNN. Er vinden echter geen wijzigingen plaats aan het gedeelte dan onder het GNN valt. De ontwikkeling heeft dan ook geen negatieve effecten op het GNN. Een uitgebreide toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet nodig.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Aeries calculator (2022). <https://calculator.aeries.nl/wnb/sources/>. Datum van raadplegen: 07-03-2022.
- Eelerwoude (2021). Erfontwikkeling Sieverdinkweg 11, Kotten. Projectnummer: 200327. Datum: juli 2021.
- ESRI Nederland (2022). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Gemeente Winterswijk (2019). Raadsbesluit tot vaststelling van de grenzen van de bebouwde kom ingevolge de Wet natuurbescherming. Datum van raadplegen: 21-02-2022. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR620197#d36353390e78>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDDFF (2022a). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- NDDFF (2022b). Verspreidingsatlas Zoogdieren Grote bosmuis. Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496029>
- Provincie Gelderland (2022). Geoportaal Gelderland, Gelders Natuurnetwerk kernkwaliteiten. Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>
- Veldman J., Troost C. & Klink A. (2021). Brochure Soortenbescherming in Overijssel. Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Datum: februari 2021. Provincie Overijssel.
- Zoogdiervereniging (2022a). Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>
- Zoogdiervereniging (2022b). Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>
- Zoogdiervereniging (2022c). Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>
- Zoogdiervereniging (2022d). Datum van raadplegen: 07-03-2022. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/grote-bosmuis>

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

---

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermten, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl